

MICKIE KÅSERAR & TYCKER TILL...

Här får du ta del av såväl professionellt tyckande som högst personliga funderingar. Låt dig förvånas, irriteras eller bara roas. **Mickie Gustafson** är legitimerad humanpsykolog. Hon har arbetat med hund-ägarutbildning i drygt 35 år och driver utbildningsföretaget **Karisma**, www.karisma-utbildning.se.
OBS! Eventuella personer eller hundar på bild har inget samband med artikelinnehållet.

KASTRERING AV UNGA HUNDAR

År 2001 (i Hundsport nummer 4) skrev jag en artikel om kastrering av hundar. Här skulle jag vilja dela med mig av några tankegångar och iakttagelser som jag har gjort under de år som har gått sedan dess.

Under senare år har inställningen till kastrering av hundar förändrats en hel del i Sverige. Det verkar inte råda riktigt samma känslomässiga motstånd mot att låta kastrera hundar som det gjorde för bara några år sedan. Istället verkar vi alltmer börja närma oss den "amerikanska modellen", där vi låter kastrera våra hanhundar ganska tidigt.

Kastrering som problemlösningssmodell

I mitt arbete ser jag kastrering av vissa hundar som en möjlig väg (kanske enda vägen) för dem att få ett drägligt liv. Men fortfarande är jag av uppfattningen att kastrering inte alltid är lösningen på ett problem.

Om problemet exempelvis består i aggression så tycks det krävas åtminstone två saker för att kastreringen ska få avsedd effekt. 1, att aggressionen bottnar i överproduktion av könshormoner (och det är naturligtvis inte alltid lätt att veta innan). 2, att man direkt i samband med kastrering tränar och lär hunden ett nytt beteende så att den inlärningseffekt som skett före kastrering lärs bort.

Undantaget från detta är om hunden är ung då den kastreras. För vill vi inverka på en hanhunds aggressionsnivå så bör den kastreras redan innan könsmognad.

Det är i puberteten som den viktigaste testosteronproduktionen (manligt könshormon) sker. Kastrering efter denna tidpunkt anses inte ha riktigt samma effekt. Men en vuxen hane, med ovanligt stor produktion av testosteron, påverkas förmodligen också en del av en kastrering på så vis att man "tar udden av överflödet".

Tidig kastrering – längre inlärningsfas

Men här kommer alltså en del av mina tvivel, invändningar eller funderingar kring att låta kastrera eller inte. Och jag vill poängtera att det just är funderingar, inga sanningar och inget jag baserar på annat än de iakttagelser som jag har gjort.

När vi kastrerar en hund före könsmognad så innebär det bland annat att vi under lite längre tid håller kvar den i "barndomen". Fördelarna med detta kan vara många.

En är att slippa blockeringen som följer med könshormonerna. För som de flesta kanske känner till är könshormoner knappast välgörande för inlärning, koncentration, lyhördhet etcetera. Könshormoner kan man säga "stänger av" vissa funktioner (medan det öppnar helt andra kanaler). En hund som kastreras tidigt, framför allt en hund som tillhör en ras som blir tidigt könsmogen, får på så vis en mycket länge inlärningsfas och fler chanser där den bland annat kan hinna slipa på sina sociala färdigheter etcetera.

Vissa kanske behöver sitt testosteron

Men kan det möjligen vara så att vissa hundar, kanske till och med vissa raser, behöver sitt testosteron lite längre tid? En hund, ras eller individ som är känslig till sin natur, som kanske är lite "barnslig" i sig själv, som kanske varken är hjältemodig, särskilt "driven" eller framåt, den hunden kanske behöver lite "draghjälp" av sina könshormoner för att väga och kunna utvecklas fullt ut.

Många hundar blir under puberteten extrema "revirpinkare", för att nämna ett exempel. Om man låter kastrerar dem mitt i den här fasen verkar en del av dem stanna

där längre än vad de förmodligen skulle ha gjort som fertila hanar.

Om detta beror på att de helt enkelt fixeras i den fas de befann sig vid kastrering, eller om de stannar kvar extra länge för att "hålla modet uppe" när de nu saknar räckning det vill säga de har inte "testosteronet i ryggen längre", är naturligtvis frågor man kan ställa sig.

Först diagnos sedan behandling

När det gäller de allra flesta former av behandling krävs vanligtvis först en diagnos för att sedan kunna sätta in rätt behandling. Detta borde kanske egentligen också gälla avseende kastrering av hund.

Visserligen kan man kanske invända och säga att kastrering vanligtvis leder till goda resultat och att det i alla fall inte brukar ställa till någon skada. Men är det tillräckliga indikationer - "vanligtvis" och "brukar"? Vill vi inte ha mer garantier än så innan vi låter kastrera?

Själv har jag kvar min positiva inställning till att låta kastrera de hundar som därmed får ett bättre liv. Men efter att ha sett ett antal hundar (oftast, men inte alltid, rasbetingat) som kanske skulle ha utvecklats på ett bättre sätt om de hade fått behålla sitt testosteron lite längre tid, är jag lite mer benägen att förhålla mig avvaktande. Så innan vi låter kastrera ska vi kanske vara mer säkra på att hundens beteende verkligen bottnar i dess produktion av könshormoner.

Att en hund exempelvis revirmarkerar intensivt, "rider" och försöker "betäcka" allt i dess väg, gör utfall mot andra hundar etcetera kan naturligtvis bero på dess könshormoner. Men det kan också bero på sådant som exempelvis stress eller osäkerhet. Och det är inget vi kan kastrera bort.

Så först lite mer av en diagnos, eller i alla fall en diskussion, sedan behandling. Så går mina funderingar i dag. Och vem vet, kanske får jag anledning att återkomma i ämnet om några år igen. ♦